

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

76. ÅRGANG

19. DESEMBER 1964

A V I N N H O L D E T :

EMMANUEL (JULEBETRAKTNING) - EN PORT TIL ST. PETER
- BØNN FORAN EN TUSENFRANSEDEL - HINDUISMEN
OG KIRKEN IDAG - BLIKK PÅ TIDEN - TROS-URO I EN
KONSILTID - LITTERATUR

NR
24

NESTE NUMMER UTKOMMER 16. JANUAR 1965

Jule- og nyttårgudstjenester i Oslo

ST. OLAVS KIRKE, Akersv. 1.

Julaften kl. 24: Midnattsmesse — Pontifikalmesse m. preken.

1. *Juledag* kl. 8.30 og kl. 9: Messe.
Kl. 9.45: Low Mass (English Carols).
Kl. 11: Levittmesse.

2. *Juledag* kl. 9 og kl. 9.45: Messe.
Kl. 11: Høymesse.

Søndag 27. des. kl. 7 og kl. 9: Messe
Kl. 9.45: Low Mass (English Carols).
Kl. 11: Høymesse.
Kl. 19: Messe.

Nyttårsaften kl. 18: Takkegudstjeneste.

1. *Nyttårsdag* kl. 9 og kl. 9.45: Messe.
Kl. 11: Høymesse.

Søndag 3. januar kl. 7 og kl. 9: Messe.
Kl. 9.45: Low Mass (English Carols).
Kl. 11: Høymesse.
Kl. 19: Messe.

Onsdag 6. januar, Herrens Åpenbaringsfest, kl. 19: Høymesse.

ST. HALVARDS KIRKE, Urtegt. 29.

Julaften kl. 24: Midnattsmesse.

1. *juledag* kl. 9: Messe.
Kl. 11: Høymesse.
Ingen aftenmesse.

2. *juledag* kl. 8.30: Dialogmesse.
Kl. 11: Høymesse.

Søndag 27. des. kl. 8.30: Dialogmesse.
Kl. 11: Høymesse.
Kl. 19: Aftenmesse.

Nyttårsaften kl. 19.30: Takkegudstjeneste.

Nyttårsdag kl. 8.30: Dialogmesse.
Kl. 11: Høymesse.

Søndag 3. jan. kl. 8.30: Dialogmesse.
Kl. 9.45: Barnemesse.
Kl. 11: Høymesse.
Kl. 19: Aftenmesse.

Onsdag 6. jan.: Herrens Åpenbaringsfest.
Kl. 10: Dialogmesse.
Kl. 19: Aftenmesse.

ST. DOMINIKUS KIRKE, Neuberggt. 15.

Julaften:

Kl. 16: Barnegudstjeneste.
Kl. 24: Midnattsgudstjeneste.

1. *Juledag*:

Kl. 10: Dialogmesse.
Kl. 11.30: Høymesse.
Kl. 18: Vesper og sakramentsandakt.

2. *Juledag*:

Kl. 8.15, 9 og 11.30: Dialogmesse.
Kl. 10: Høymesse (med preken).
Ingen aftenandakt.

Nyttårsaften:

Kl. 18: Takkeandakt med preken.

Nyttårsdag:

Kl. 8.15, 9 og 10: Dialogmesse.
Kl. 11.30: Høymesse.
Ingen aftenandakt.

GREFSEN KAPELL, Glads vei 23.

1. *Juledag* kl. 8.30: I. messe, kl. 9: II. messe, kl. 9.30: III. messe.

2. *Juledag* og 1. *Nyttårsdag*:
Gudstjenester som på søndagene.

MARIAKIRKEN, Nyvn. 17, Stabekk.

Julaften:

Kl. 15.45: Barnegudstjeneste.
Kl. 24: Midnattsmesse.

1. *Juledag*:

Kl. 8.30: Stille Messe.
Kl. 10.45: Høymesse.

2. *Juledag*:

Kl. 8.30: Stille Messe.
Kl. 10.45: Dialogmesse.

Nyttårsaften:

Kl. 19.40: Takkegudstjeneste.

1. *Nyttårsdag*:

Kl. 8.30: Stille Messe.
Kl. 10.45: Høymesse.

VÅR FRUE VILLAS KAPELL, Montebello.

Julaften kl. 24: Midnattsmesse. Deretter
II. Julemesse

1. *Juledag* kl. 9: Høymesse m. preken.
Kl. 16.45: Aftenandakt.

2. *Juledag* og 1. *Nyttårsdag*:
Kl. 8.30: Høymesse.

LUNDEN KLOSTER.

Julaften kl. 22.05: Matutin. Kl. 24: Midnattsmesse og Laudes.

1. *Juledag* kl. 7.50: II. messe, kl. 9: Høymesse. Kl. 17.45: Vesper. Kl. 20: Kompletorium.

2. *juledag*:

Kl. 9: Høymesse. Kl. 18: Vesper.
Kl. 20: Kompletorium.

1. *Nyttårsdag*:

Kl. 9: Høymesse. Kl. 17.45: Vesper.
Kl. 20: Kompletorium.

KATOLSK

ORIENTERING

Dominikanernes kurs i katolsk tros-
lære begynner forelesningene igjen etter juleferien

onsdag 13. januar kl. 18

og

fredag 15. januar kl. 20.

MIDNATTSMESSEN

i St. Dominikus kirke, Oslo,
overføres i år gjennom Norsk
Rikskringkasting.

ST. OLAV

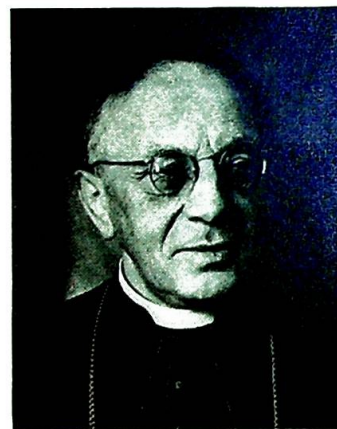
*ønsker alle sine lesere,
annonsører og medarbeidere
en velsignet jul!*

Juletrøfester i Oslo.

Lørdag 2. januar: Kl. 16.30: for mindre barn.

Søndag 3. januar: Kl. 20.00: for voksne.

Onsdag 6. januar: Kl. 16.30: for større barn.

BISPEDØMMET

*D*en 13. desember — *Søndag Gaudete* — tok Oslo Katolske Bispedømme avskjed med sin overbyrde gjennom 32 år, biskop dr. theol. *Jacob Mangers S. M.* Under en mottagelse søndag formiddag sørget en stor skare av hans talløse venner i Norge for å ta farvel og ønske ham et lykkelig otium i hjemlandet Luxembourg. Ved pontifikalmessen samme ettermiddag, som ble konselebrert av Nordens biskoper i nærvær av den Apostoliske Delegat, erkebiskop *Bruno B. Heim*, ble Oslo Katolske Bispestol høytidelig overdratt biskop *John W. Gran*.

Trykningsdatoen for «St. Olavs» julenummer hindrer oss i å omtale den verdige og festlige merkedagen etter fortjeneste, men bladet kommer tilbake til begivenheten i sitt nyttårsnummer.

Under biskop *Mangers'* avskjedsbesøk i Bergen nylig ble sogneprestene *Franz Josef Fischebeck*, Bergen og *Arne Olav Sund*, Haugesund, utnevnt til pavelige kammerherrer, for sin lange og tro tjeneste i bispedømmets sognegeistlighet.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

EMMANUEL

En julebetragtning

På Pave Pauls program for dagene i Bombay stod opprinnelig også et besøk til byens fattigkvarter. Dessverre måtte han gi avkall på dette som kanskje mer enn noe annet lå ham på hjertet. Men Paven fikk dog anledning til å besøke et barnehjem. Her tilbragte han noen timer sammen med barna.

Og her hendte det at en gutt som satt ved siden av Paven sa til ham: «Noen av oss her har ikke noen far, andre har ikke noen mor, jeg har ingen i verden.»

Mon ikke denne såre klage fra et barnehjerte har klinget videre i Pavens ører, da han senere på dagen kjørte gjennom de festsmykkede gater, ombølget av Indias tallose skarer?

Det ville ikke undre meg om disse fem ord har etset seg inn i hans hukommelse og brenner der ennå lenge etter at alle minner om festtalene forlengst er visket ut.

Og ikke bare hos Pave Paul.

Vi vet at dette: «Jeg har ingen» ikke er et isolert tilfelle. I tusen tonearter sies det, stille og resignert, skrikes det fortvilet...

Det forferdelige er at jo større byene vokser, jo høyere punkthusene skyter tilværs, dess mer trykkende synes ensomhetens problem å bli.

Dess mer trenger vi julen.

Ikke bare som gavmildhetens eller det gode ords dag, men den ekte julen, det guddommelige mysteriums dag.

Ekte jul trenger fremforalt stillhet. Det er ikke en tilfeldighet at en av de best kjente julesalmer begynner med ordene: Stille, hellige natt.

Ute i sneen under stjernehimmelen hører en den fjerreste lyd.

I den hellige natt kommer gjenlyden fra noe som engang har hendt langt, langt borte både i tid og rom, til oss.

Noe en bare kan høre med sjelens fine indre øre, som man bare kan fornemme i tro.

Noe virkelig, om det høres aldri så forunderlig og usannsynlig.

Alle julesalmer synger om det.

«Et barn er født i Betlehem.»

«Se Betlehems by, I rødmende gry,

I stallen derinne, Et barn skal I finne.»

Og om dette barn sang englene på markene:

«Han er Kristus, Herren.»

Disse fire ord: «Han er Kristus, Herren» inneslutter julens mysterium. De innebærer: «Han er kommet», Han som menneskene i tusener av år har ventet på.

Julen er viet det øyeblikk da dette hendte. Jul er ikke bare et minne om det, den fletter det inn i vårt eget livsmønster. Den dagen vi begynner å forstå dette, er det store skille i vårt liv. Nå er det ikke lenger sant: «Jeg har ingen i verden.» Mennesket er ikke lenger et ubetydelig sandkorn på evighetens stade. Gud er ikke lenger den uendelig fjerne. Han selv er trådt inn i verden, blitt en av oss. Nå vedkommer verden Ham — som den vedkommer oss. Vi trenger ikke lenger å lete etter Ham i svimlende høyder eller i avgrunnsdypt mørke, på veier hvor ingen kjenner seg ut. Han er blitt en av oss, en som deler sult, ensomhet, tretthet, motgang, dødsangst og døden med oss.

Derfor trenger vi Maria, hans mor ved siden av krybben. Hun garanterer at det virkelig er sant at Han er en av oss. Og hyrdene og kongene, som alle sier det samme: «Han er kommet, Han er her.»

I det menneskevordne Guds Ord har Gud talt sitt siste og skjønneste ord: Jeg elsker deg, deg verden, deg

(Forts. n. side)

HALLVARD RIEBER-MOHN:

EN PORT TIL

GIACOMO MANZU OG

«**M**in gode Giacomo», sa pave Johannes XXIII, mens han satt modell for en av Italias største billedhuggere sommeren 1961, «De må love meg å gjøre ferdig den nye porten til Peterskirken så fort De kan», Manzù laget først den gode portrettbysten over disse linjer, og gikk dernest meget motvillig løs på den ærefulle kjempeoppgaven: En ny port til St. Peter. Tre år etter — i juli i år — ble de veldige bronseplatene heist på plass i kristenhetens hovedkirke — Manzùs navn var føyd til den lange liste over genier som gjennom århundrene har skapt dette kolossale byggverket.

menneske. Et ufattelig ord, når en husker hvor ussel verden ofte er, hvor grusomme menneskene. Allikevel sier Han det — ugjenkallelig.

Og nå venter Han bare.

Venter på svar.

Et svar som ikke trenger ord, bare stillhet.

Det er nok at det står å lese i vårt blikk: «Jeg har forstått.» Da kan vi trygt tenne lysene på juletreet når mørket faller på og istemme: «Jeg er så glad så glad, Min hjertens Jesus hviler, I stall og krybbe trang». Det kan vi, om hjertet kanskje snører seg sammen, ensomme som vi er blant mennesker.

Vår julefeiring blir en gjenklang av det stille «Amen» sjelen svarte med, da den hørte den fjerne lyden fra Betlehems marker i den stille, hellige natt.

Og det aller vakreste er, at julen ikke slutter tyvende dagen. Dens mysterium, Emmanuel — Gud med oss — varer ved i våre kirker.

Bare Gud vet hvor ofte det er blitt klaget i kirkens halvmørke: «Jeg har ingen i verden», og hvor ofte det har fått svar: «Men jeg er jo med deg.»

G. G.

Oppdraget var gammelt. I 1947 ble det utlyst en konkurranse: «De «provisoriske» tredørene i en av fasadens hovedporter, — de hadde stått i 500 år! — skulle skiftes ut med en bronseport, og all verdens skulptører kunne sende inn forslag. Giacomo Manzù, allerede verdensberømt gjennom sin tidligere produksjon, vant konkurransen, med det beste utkast i en bunke på 76.

Men dermed var det som om luften en tid gikk ut av ballongen — han har innrømmet at oppgaven ble langt vanskeligere enn han hadde regnet med, og at han er misfornøyd med resultatet. Det siste er han visst temmelig alene om. Forarbeidene — blant annet over 300 tegninger — er nå utgitt i bokform, og viser hans lange og vanskelige søken frem mot den endelige form.

LIVET OG DØDEN

«Efter pave Johannes' vennlige tilskyndelse», sier Manzù, «sto alt plutselig klart for meg, som ved et mirakel. Inspirasjonen strømmet på». I 1962 var sluttutkastet ferdig, og to støperier i Milano fikk i oppdrag å utføre porten. Den er den av de fem hovedinnganger på Peterskirkens fasade som befinner seg lengst til venstre, og dens relieffer er en parafrase over kristenmenesket og døden.

Hver av portens to høye, slanke rammer omfatter et stort, rektangulært relieff øverst, og under en drue- og kornnek-dekorasjon midt på porten — fire mindre relieffer nederst. Venstre del viser øverst Maria som løftes av engler, mens høyre del viser Jesu nedtagelse av korset. Nederste del omfatter til venstre: Kain dreper Abel, Josefs død, en av det XX. århundres talløse henrettede, og pave Johannes i bønn for de døende. Til høyre: Den hellige Stefans martyrium, Gregor VII.s død, Døden i verdensrommet og Døden på jorden. De to sistnevnte skildrer henholdsvis en kvinneskikkelse som tumler hodelangs nedover i et tomt rom og et barn som gråter ved synet av sin døde mor. På et felt på portens bakside har Manzù skildret den sorte kardinal Rugambwa som blir mottatt av pave Johannes — en tidsfestelse av kunstverket til det II. Vatikankonsils epoke.

ET STORMENDE SAMARBEIDE

I overensstemmelse med Vatikanets beste, eller rettere sagt; urimeligste tradisjoner, har der vært livlige og hete sammenstøt mellom kunstner og oppdragsgiver (Michelangelo veltet engang, under utsmykningen av Det Sixtinske Kapell en malerpøs i hodet på en kardinal!). Manzù sier selv, at denne porten ikke er det beste han har laget, men at den har en stor betydning for ham personlig: «Denne porten er det viktigste for meg rent menneskelig, fordi den er viet til pave Johannes og til min venn De Luca — uten dem hadde jeg aldri fått fullført oppdraget».

Alle var nemlig ikke så oppmuntrende. I 1947 satte konservative Vatikan-funksjonærer seg imot fire av de planlagte felter (Kain og Abel, Den henrettede partisan,

L ST. PETER

HANS STØRSTE OPPDRAG

Morens død, Den døde i verdensrommet) — de fant disse for «profane». Manzù nektet blankt å fullføre porten hvis han ikke fikk sin vilje. Det fikk han heldigvis — resultatet er et både tidløst og tidsbestemt kunstverk; et verdig, tragisk og dypt oppriktig bidrag til Peterskirkenes lange krønike fra et blodig og alvorlig århundre.

Manzù mener at moderne kunstnere vanligvis bare tror på seg selv. Uten å dele Krustsjovs «kunstsyn», mener han at kunsten har en sosial hensikt som hever den over kunstnerens iver etter å «virkeliggjøre seg selv». Han tror at åndens frigjørelse alene inntreffer ved at en lever og arbeider for andre, særlig for de fattige og for samfunnets undertrykte og ulykkelige.

Selv om han ikke er tilfreds med sin løsning av oppdraget i Peterskirken, vet han godt at han har skapt et verk han kan være bekjent av, og at det taler kraftfullt og medfølelse om menneskets lodd.

MANNEN BAK VERKET

Giacomo Manzù er bergameser, som pave Johannes var det, og 56 år gammel. Han er ikke selv «praktiserende» katolikk, og deltok i konkurransen nærmest av pietet for sin mor, en dypt religiøs kvinne. Men også tidligere har

«Nedtagelsen av korset» — et tidligere arbeide av Manzù.

«Marias død» fra den nye porten i St. Peter.

Manzù med stor kraft skapt religiøse motiver. Manzù kommer fra et fattig hjem og en stor familie, bare 9 år gammel ble han tatt ut av skolen for å arbeide. Fra barndommen av var det å modellere like nødvendig som mat og søvn, sier han selv. Han søkte alle de håndverk hvor han kunne lære noe nyttig for en skulptør, og fra 30-årene av fikk han små oppdrag, blant annet ved det katolske universitet i Milano.

I 1934 var Manzù tilstede ved en kanonisering i St. Peterskirken. Den visuelle opplevelse kom til å prege ham for livet — i det gamle, kirkelige seremonielle oppdraget billedhuggerens øye former og linjer som fengslet ham — senere kom han til å lage mesterlige fremstillinger av nettopp den opphøyde verdighet hos biskoper og kardinaler i utførelsen av liturgiens riter. En av dem — en ypperlig statuette av en kardinal — befinner seg i vårt eget norske Nasjonalgalleri. Ialt skal han ha laget 49 versjoner av dette tema — dets strenge pyramideform er blitt en av de klassiske i moderne skulptur, og strekker seg over mer enn tyve år av hans kunstneriske innsats.

TO BERGAMESERE

Av skikkelse er Manzù typen på en bergamesisk bonde, middels høy, kraftig bygget, bred og solid og jordnær. Likheten med pave Johannes er påfallende. Angelo Roncalli hadde kjent Manzù's far, men møtte Manzù selv først da han var patriark av Venezia. Da han ble pave, ga han Manzù forskjellige kirkelige oppdrag. Manzù har fortalt, at mens pave Johannes satt modell for ham, talte de meget — særlig om moderne kunst. Johannes sa at han hadde lite kontakt med den, men at dens innvirkning på kirkekunsten ofte uroet ham. «I moderne fremstillinger er ikke Kristus lenger Kristus, og Maria er ikke lenger Maria — de er blitt dukker». Manzù understreket at kunstnere som fikk slike oppdrag søkte å bevare forbindelsen med vår tids kultur. Hvis der er et drama i den moderne kunst, sa han til pave Johannes, så ligger det i at mennesket føler religionen som noe overflødig. Ingen av de store i vår tid vier sin kunst til religiøse temaer (han glemte Rouault!). «Jeg håper», sa paven, «at De ikke velger den samme vei. Lov meg å fullføre bronseporten!»

Atten måneder senere var den ferdig. Dens tema var døden. Og pave Johannes var gått bort mens han arbeidet.

BØNN FORAN EN TUSEN-

MICHEL QUOIST'S LILLE «BESTSELLER»

Det finnes i farten bare noen få opplysninger om Michel Quoist. Han ble født i havnebyen Le Havre i Frankrike i 1921, han arbeidet som tekstilarbeider en stund, var med i en gruppe av Katolsk aksjon, ble presteviet etter fullførte studier i 1947. Siden da har han bl. a. tatt en doktorgrad i sociologi med avhandlingen «Mennesket og byen» og etter 1953 virket som ungdomsprest i — sin fødeby.

Noen få har støtt på navnet allerede og vet kanskje at han har fått oversatt en bok til en rekke sprog. Plutselig hører vi ymt om at han leses av tusener ute i Europa. Ungdomspresten har lavet noe i retning av en bestseller.

Her i det kaldeste nord introduseres han denne julen av Berghs forlag i Sverige og tittelen er «Lyssna til Gud». For de som finner frem til boken, og ikke skremmes av et noe blodfattig og «kristelig» omslag som antagelig drukner i haugen av farvestrålende reiseskildringer, kan det bli en av årets fineste gaver.

Hva består den lille boken av, og hva er dens hemmelighet? For et tiår siden nådde Thomas Mertons produksjon meget velkomment nordiske katolikker, i de første oversettelser og via amerikanske billigbøker. Det ble sagt den gangen at en av hans sterke sider var at han i så høy grad «var en av oss», et moderne menneske født i og merket av det 20. århundre, et menneske som måtte oppdage Gud, som ikke var fostret i noen sikkerhet.

I dag møter vi denne unge presten fra Le Havre, på mange måter virker han med noe av den samme kraft. Han er ikke fremmed for noe i den verden vi daglig møter og av og til slår oss til blods på, han vet hva forståelse og medlidenhet er, fremfor alt ser han hva dagens mennesker virkelig sliter med. Hans bøtter, hans samtale med Gud har titler som forteller om dette engasjement. Her er det ikke snakk først og fremst om paradiset og den siste fred, men om ting som boligmangel, angst, pornografiske magasiner, de unges lengsel etter kjærlighet, sult, en død nordafrikaner osv. Det merkelige hender, vi begynner å lese noe skeptisk, det kan sies mange plattheter også om disse ting. Vi er skeptiske fordi han tar i bruk poesien form, vi rynker — og med en viss rett — på nesen av de første sidene. Ordvalget i et avsnitt om Guds mor virker av og til kunstig. Men så skjer det, plutselig er vi selv med i bøtter hvor dagens vanskeligheter, lidelser og gleder bæres frem for Gud.

En krøllet, skitten tusenfrancseddel, en ensom prest, en gutt som ber Gud «slåppa honom litet», en full kar, en almindelig takk, det skjer det lille mirakel igjen at vi rykkes ut av våre selvopptatte, daglige problemer og står Gud nærmere.

Jo, dette er faktisk en bok av de sjeldne denne høytiden. Vi har ikke vondt av å lese den på svensk, Karin Stolpe har nok gjort en utmerket jobb med oversettelsen.

Dette er «Att älska, en ung manns bön»:

Jag skulle vilja älska, Herre,
Jag har behov av att älska.

Hele min vareelse bara åtrå:

Mitt hjärta,
Min kropp
sträcker sig i natten mot någon att älska,
mine armar famlar i luften, men jag finner
ingenting at ge min kärlek åt.
Jag är ensam, men skulle vilja vara två.

Herre, här är jag, denna kväll, med hela min
onyttjade kärlek.

Hör på, min vän,
Hejda dig...
Det är jag som gjort dig för att älska,
älska med evig kärlek.
Och din kärlek skall gå genom en andra du själv.
Det är henne du söker.
Var utan oro, hon är på väg till dig.

Jag har gjort hennes kropp för din, och din
har jag gjort för hennes.
Jag har gjort ditt hjärta för hennes, och hennes
är gjort för dig.

FRANCSEDDDEL

Ni søker ni varandra i natten.
I «Min Natt» som förvandlas i ljus, om ni
skänker mig tillit.

Eller Michel Quoist bærer frem boligmangelen i verdens
storbyer for Herren:

Herre, jag kunne inte sova, och för bättre
be til dig steg jag up.
Ute är det natt och det blåsar och regnar.
Och stadens ljus skär hål i mörkret och
skvallrar om levande varelser.

Jag vet, hur i et enda rum luften blir stank
av tretton människors andedräkt...
Vet, att den druckne fadern spyr på det sovande
barnet bredvid sig...
Vet, att männen för slagsmål om kvinnorne i
ett vindsrum där tre gifta par
måste bo tillsammans...

Ja, jag vet mer ändå.
Vet hundretals andra liknande ting, medan jag
tänkte somna lugnt mellan vita laken.
Jag skulle vilja inte veta, Herre...

Det är för sent nu...
och jag tror att de obönhörliga siffrorna för alltid
har stulit min ovetenhets lugn.
Desto bättre, mitt barn...

Det er i sannhet ikke noe glansbilde Michel Quoist
snakker til sin Gud om. Og likevel er det et mangfoldig
bilde:

Tack, Herre, tack.
Tack för alla gåvor Du gett mig idag.
Tack för alt vad jag har sett, hört och
fått ta imot.
Tack för vattnet som gjorde mig vaken, för
tvålen som luktar gott, tandkrämen...

Tack för tidningen, som möter upp så trofast,
för Mummitrollets, morgonens leende...
Tack för renhållningsbilen och karlarna som
sköter den,
för deres morgonpigga röster...

Og igjen til alvorligere ord, til en bønn hvor ordene
liksom ikke gjelder lenger.

Kanskje er det først og fremst de unge som vil gripe
efter denne boken? Hvorfor ikke? I disse sidene møter
de noen av de avgjørende spørsmål som de allerede tumler
med, forstyrret og forrådt av så mange andre trykksaker
og media. Her møter de den nakne verden som de skal
overta, og i hver eneste av de ting som skremmer og
lokker møter de samtidig ganske enkelt og befriende —
Gud.

A. R.

Incarnatus est

AV EVA ALEXANDERSON

Incarnatus est. Incarnatus est.

*Hur kan en människa födas av Helig Ande. Hur kunde
det ske en gång. Hur skall man kunna fatta detta, ett
mysterium som ej kan förstås.*

*Maria blev havande av Helig Ande, blev havande genom
Kärleken, Amor Dei, Är det i själva verket mera sällsamt
än att bli det genom kärlek?*

*Ett ljus brinner. Jag håller ett påvert papper i luften
högt över den heta lågan. Hur kan papperet fatta eld.
Men plötsligt flammnar det upp. Och papperet vet icke av
att det brinner och dör. Det brinner, förkolnar, förintas
och dör. Flagnar bort i stoft, i intet. Smulor som upphör
att finnas till.*

*Så är det när elden förtär det döda. Men när den för-
enas med det som lever uppstår en mutation, något nytt.
Ordet var icke skrivet på papper. Ordet skrevs i kött av
Helig Ande. Och köttet är Ordets avbild på ett väsens
sätt.*

*Men människan skall leva av Guds Ord — og Ordet
vart kött.*

*Ja — Ordet vart kött, därför måste vi förtära det för
att kunna leva.*

*Kanhända är alla människor födda av Helig Ande utan
att veta det. Den som aldrig besinnar det, dör, förkolnar
och flagnar till stoft, utplånas. Men den som vet blir
levande och brinner av Helig Ande.*

LUNDEN KLOSTER

*Sostrenes kapell er nu ferdigbygget, så det igjen er
adgang for alle til å delta i gudstjenestene. Messe: Hver-
dager kl. 7.45, søn- og helligdager kl. 9. Kompletorium:
Hver aften kl. 20.*

Det foregår praktisk talt ingen konversjoner i dag til Kirken fra hinduismen, buddhismen eller islam. Etter 400 års misjonsarbeide i India, China og Japan utgjør antallet katolikker i disse deler av verden bare en prosent av befolkningen. Spør vi om grunnen, finnes det et klart svar: Kirken har alltid kommet til Østens verden i en fremmed kulturs form og uttrykksmåte. Kulturen er den måten et folk naturlig og fritt uttrykker seg på, den omfatter folkets sprog, deres musikk, kunst, bevegelser og gester, tanker og fantasi. Det er en hel verden. Men i hver eneste av disse enkelte former har Kirken virket som en fremmed.

Man kan se gotiske kirker mange steder i Bombay, av og til også en barokk kirke, men aldri noe som ikke tydelig bærer preg av vest-europeisk kultur. Kirkene er pyntet og holdt på samme måte som man ville pyntet og utstyrt en katolsk kirke i New York.

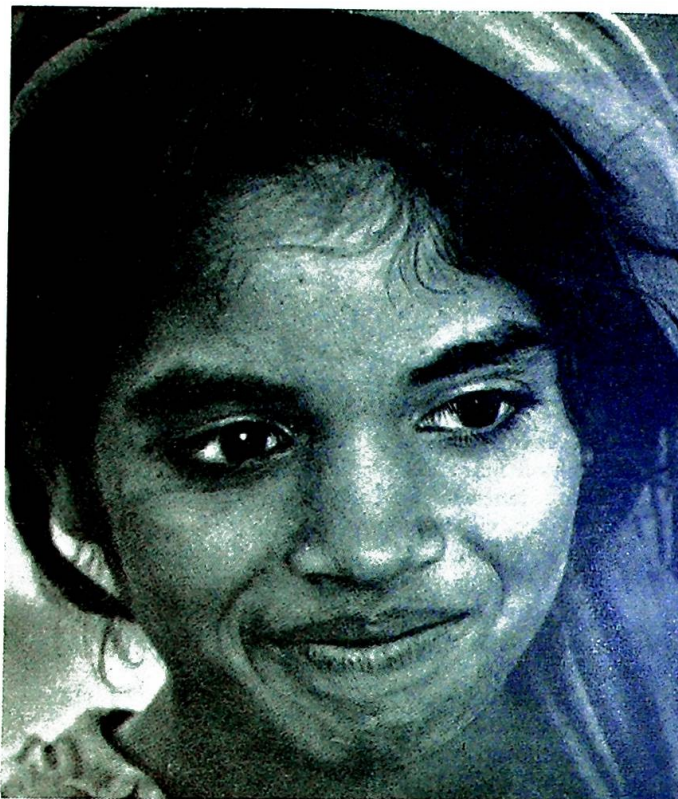
Selvfølgelig er det andre trekk. Det skjer alltid vidunderlige ting i India. Den første kirken jeg var ved, ble bestandig pakkende full av menn, kvinner og barn til messen. De sto helt ute i døråpningen, de var oppe i vinduskarmene, barna kravlet rundt i koret. Inderne har sin egen måte å invadere Vestens former på. Derfor har Kirken selvfølgelig også indiske trekk, men i sin arkitektur, i sin liturgi, i sitt sprog og sin musikk opptrer den og oppfattes den som en fremmed. Altså i de måter den velger for å gi inderne Evangeliet og vise dem Kristus. Kirkens sprog i Nord-India har for eksempel vært latin. (Skrevet for de siste bestemmelser om liturgireformene ble endelig vedtatt.) Latinen er ikke engang et felles europeisk sprog, det er et vest-europeisk sprog dannet i en spesiell kultur, og man kan også si, i en bestemt tid. Som uttrykksmåte for selvstendige kulturer har den ingen plass i Øst-Europa, langt mindre i India eller China eller Japan. Det er et sprog som har vært like fremmed for inderne som en messe på kinesisk eller sanskrit ville virket i Boston, Bryssel eller Oslo.

På hvilken måte kan Evangeliet forkynnes for Østens folk uten at det skjer på tvers av deres tradisjon? Først må vi lære oss til å respektere deres tradisjoner. Vi må innlede en ekumenisk dialog med Østens folk slik som pave Paul har vist oss. Jeg vet av egen erfaring at en hindu straks åpner sitt hjerte hvis man viser interesse for hinduismen og har en viss kjennskap til den. Dette er nøkkelen til hinduenes verden, uten den er alle dører lukket. Og jeg tror nettopp dette er måten vi kristne må nærme oss dem på.

Vi må møte hinduene i vennskap, vi må ønske å forstå dem. Vi må glemme, legge til side en hel del vaner og en del av Vestens temperament. Visse forandringer i vår vanlige presentasjon av Evangeliet er nødvendig. Når veien åpnes for folkemålet, er musikken neste etappe. Indernes egen musikk må tas i bruk til kristne temaer.

TRADISJON OG LENGSEL

Men vi må gå meget lenger enn liturgien. India har en fremragende filosofisk tradisjon. Det er en filosofi og en teologi som er utformet i løpet av århundrer, i sannhet en av menneskehetens store rikdommer. Vårt arbeide må bli å gjøre det samme for indisk filosofi som St. Augustin

Bak Indias smil — tusener av års søken etter Gud.

og St. Thomas og andre gjorde for grekernes. Den må bringes inn i Kirkens liv. For å oppnå dette må vi lære oss til å uttrykke den kristne teologi i Vedantas form. Dette er sikkert en av de store ekumeniske oppgaver i fremtiden.

Men det er mer. Inderne, særlig hinduene, er ikke bare opptatt av å lære om Gud. Deres ønske er alltid å oppdage Gud, ikke bare vite noe om Ham, men å kjenne Gud selv. Det har hendt meg mange ganger i India at et menneske har kommet bort til meg og spurt: Har du møtt Gud? Med dette mener de: har du merket at Gud er nærværende i ditt eget liv?

Dette er en fundamental holdning for en hindu. Gjennom hele landets historie går denne lengsel etter å erfare Gud i sjelens dyp. Hele Yoga-systemet med alle sine øvelser tar sikte på dette å bringe et menneskes sinn dit at det — i hinduenes oppfatning — kan bli fullstendig ett med Gud. Med «den endelige realitet». For en hindu er dette en avgjørende ting, og denne følelsen er like levende i dagens India som tidligere. Det er her vår kontakt til slutt må finne sted. Det er ikke så vanskelig å møtes i liturgi, sprog, musikk og kunst. Det er vanskeligere å møtes i filosofi og teologi, men jeg tror at vi også kan mestre den oppgaven. Men å møtes i sjelens indre liv, i den direkte opplevelse av Gud, det tror jeg er den avgjørende prøven for Kirken, ikke bare i India, men i hele Østen. Den er avgjørende fordi tanken om en slik opplevelse er en felles lengsel i hinduismen og i stor utstrekning i taoismen. Den løper gjennom hele den orientalske tradisjon. Selv orientalere som er preget av Vestens vaner

KIRKEN IDAG

og som tenker Vestens tanker, har fremdeles i sine hjerter denne forståelse og følelse av en indre realitet. Den som Vestens folk i så stor utstrekning har tapt. I Vest vender enkelte seg til hinduismen og buddhismen, særlig Zen-buddhismen fordi de søker den erfaring som de ikke kan finne i sine egne liv og ofte heller ikke finner i kristendommen. Det har kanskje noe å gjøre med den måten kristendommen blir presentert for oss i dag.

DEN KRISTNE FULLBYRDELSE

Denne tørst etter åndelig opplevelse kan bli billig og anta alle slags fantastiske former. Men et sted bak dette ligger det noe meget dypt og alvorlig.

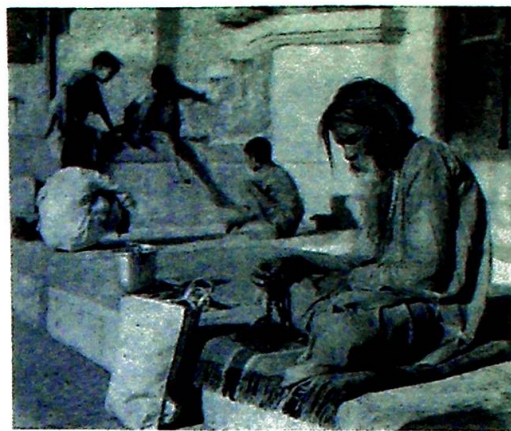
Både hinduene og buddhistene har en sterk anelse om den indre realitet, en realitet som er nært beslektet med opplevelsen av Guds nærvær. Selv om det kanskje blir kalt noe annet. Buddhisten vil uttrykke det på et negativt sett og snakke om Nirvana, hinduen vil betrakte det som en opplevelse av Gud, Brahma, den ene, evige. Men det finnes et viktig møtepunkt. Som kristne søker vi denne indre realitet, og jeg tror orientalerne kan hjelpe oss en hel del, ikke så meget ved teknikk, selv om noen også kan finne hjelp i den, men i dette at deres tanker er rettet mot dette indre sentrum. På den annen side, og dette må sterkt understrekes, som kristne har vi til gjengjeld noe de ikke har. Den store svakhet i hinduistisk tankegang har alltid vært at den aldri har vært i stand til å finne en sann forbindelse mellom Gud, Den Absolutte, og den relative verden i tid og rom. Her mener jeg at kjernen i det kristne budskap til Østen ligger.

Hinduismens lære deler seg i to strømmer, den kristne doktrine står mellom disse og betyr en fullbyrdelse av Vedanta og all indisk filosofi og teologi.

En studie av hinduenes tekster vil vise oss at de hele tiden forsøker å uttrykke et dypere og dypere kjennskap til «den ene, evige» og til kjærlighetens vesen. Etter min mening har hinduene søkt etter disse ting hele tiden, men med det materiale de har hatt å bygge på og uten åpenbarings lys har de ikke klart å nå det. Derfor vil jeg si at vi ikke bringer en helt ny religion til India. I hinduismens skatter oppdager vi igjen denne religions indre kraft, dens indre bevegelser mot fullbyrdelse, den fullbyrdelse som vil finne sted i Kristus. Vi må preke Evangeliet i selve hjertet, kjernen av hinduismen.

Som kristne oppdager vi hvert menneskes mysterium. Vi oppdager at hver eneste en av oss er en helt spesiell skapning fra Guds hånd, for evig knyttet til Gud, med et endelig mål som fullbyrdes i Gud. Samtidig står vi i et personlig forhold til hver enkelt av våre medmennesker, åpen for hele den skapte verden. Nettopp dette synes jeg plasserer kristendommen i selve sentrum av Østens doktrine, dette må være veien til at Øst og Vest gradvis kan møtes i Kristus. Når vi begynner å se hinduismen, buddhismen og andre religioner i dette lys, når vi ser at de selv beveger seg mot Kristus, så får vi andre tanker om den plass disse religioner har i forhold til kristendommen.

Vi kan ikke lenger fortsette med en negativ innstilling overfor hinduismen, buddhismen eller «hedenskapen». Vi må se dypere enn det. Og her vil jeg gjerne nevne en bemerkelsesverdig bok som er utgitt. Det er professor R. C. Zaehners arbeide «Matter and Spirit» (Harper & Row)

Bønnen —
midt i
gatelivet.

hvor han arbeider videre på Teilhard de Chardins idé om all skapnings fullbyrdelse og møte i Kristus.

Med andre ord, Kristi mysterium som vi finner i vår religion er tilstede i alle religioner i en skjult form fra begynnelsen. Og når vi går ut for å lære om Ham, oppdager vi at Han skjult er tilstede blant alle mennesker. Er ikke dette det viktigste i den ekumeniske holdning, at vi hilser vår bror som en som Kristus allerede er tilstede i, skjult kanskje, ukjent, men likevel til stede i?

Årets Fredspris

Det Norske Stortings Nobelkomité gjorde et godt og riktig valg da det tildelte den amerikanske baptistpresten dr. *Martin Luther King* Fredsprisen for 1964. Den moralske støtte som dermed er gitt de amerikanske negrenes rettferdige kamp for borgerlig likestilling, såvel som enhver kamp mot rasefordommer og diskriminasjon er uvurderlig, og tjener norske humanitære tradisjoner til ære. Det ligger også helt på linje med de synspunkter som pave Paul VI. har gitt uttrykk for, blant annet overfor dr. King under dennes audiens i Vatikanet i høst.

I sitt foredrag i forbindelse med prisutdelingen i Oslo uttalte dr. King blant annet: «Hvis menneskeheten skal overleve, må mennesker kunne løse problemene med rasehat, fattigdom og krig. Men skal mennesket kunne løse disse problemer må det være likevekt mellom de moralske og teknologiske fremskritt. Det må lære i praksis kunsten å leve i harmoni.

Selv om menneskene har nådd nye store resultater i vitenskapelig forskning og materielt velvære er det noe fundamentalt som mangler. Det er en slags åndens fattigdom som står i skrikende kontrast til vår vitenskapelige og teknologiske overflod. Jo rikere vi blir materielt, desto fattigere er vi moralsk og åndelig. Vi har lært oss å fly som fuglen og svømme i vannet som fisken, men vi har ikke lært oss den enkle kunst å leve sammen som brødre.

Det vi er vitne til i dag er en frihetens eksplosjon. Denne misnøyens rammel som vi hører i dag, er tordenen fra masene som er gjort arveløse, som reiser seg fra undertrykkelsens fangehull til frihetens solbeskinte høyledrag, som i et majestetisk kor synger ordene fra vår frihetssang: «Ingen skal få oss til å snu». Over hele verden brer frihetsbevegelsen seg som en feber, den største bevegelse i historien. Massen er fast besluttet på å gjøre slutt på utbyttingen både av egen rase og jord.»

*

Norske baptister arrangerte en økumenisk mottagelse for Nobelpristageren. Representanter for de ulike kirkesamfunn var tilstede — minus den katolske kirke. En forglemmelse?

BLIKK på TIDEN

FRA KAOS TIL KAOS

■ Nyhetene fra det kongolesiske kaos, og de kommentarer de får her hjemme i presse-organer av ulike politisk observans, frembyr tilsammen et temmelig forvirrende mønster. Et vev av mer eller mindre kyniske interesser danner en tragisk og blodig skjebne for det ulykkelige folket, i et tussemørke der en skal være både strengt uheldet og godt orientert for å skille dets fiender fra dets venner.

Over de siste nyheter, om massakrer på blant annet kristne misjonærer gjennom isolerte, tydelig tilsiktede aksjoner, trekker vi imidlertid slutninger ut fra sikker viten om hva det dreier seg om. Disse prester, leger og ordenssøstre er kommet til Kongo for å tjene et folk i desperat nød, når det gjelder sykepleie, hygiene, utdanning, sivilisasjon overhodet. De har alene villet både øve og utbre nestekjærlighet. Det gjør ikke dem og deres hospitaler usårlige. Den systematiske villskap som er lagt i terroren og utryddelsen overfor nettopp dem og deres møysommelig reiste og desperat nødvendige sosiale institusjoner, er meget talende. Det samme er den parallelle masse-utryddelse av de sorte som her har hentet utdanning og dermed mulighet for å delta i den nye statens oppbygning. Hensikten er klar: Der skal gjøres rent bord. Kaos og den brente jords tilstander er i opprørsledernes øyne *bedre* enn disse tilløp til kadrer av kristen inspirasjon.

De hvite «leiesoldater», som nå «rydder opp» etter opprørerne med mot-terror og hevn, er en skam for Vesten. Vold avler vold, og vi tror ikke repressalier for mord på misjonærer bidrar til forståelsen av deres meningsløshet. Men tilgi er ikke å glemme.

De dreptes medkristne vil ikke bare måtte sørge over at generasjoners slit for Kongos elendige blir lagt i grus og talløse håp for fremtiden blir trampet ned. Vi måtte være blinde om vi ikke også her så utslag av en verdensomspennende strategi — de påviselige kinesiske direktiver bak terroren i Stanleyville har vært både grundige og detaljerte hva misjonsstasjonene angår. Tør vi håpe, at våre hjemlige internasjonister også tar *denne* viktige erfaring inn i sin ofte kjølige og halvhjertede betraktning av kristendommen og hva den står for? Enkelte steder alene, og ganske uerstattelig.

KIRKESTRID I DANMARK

■ En ypperlig kristen informasjonsmann, den danske kringkastings spesialmedarbeider Kaj Erik Lindqvist, har i den adstadike «Berlingske Tidende» (13. november) skrevet en frisk og myndig kronikk, under titelen «At være biskop uten myndighet — på tross af bispeløftet». Den var, i sitt sinte angrep på statskirkeordningens effektive reduksjon av biskopene til umyndiggjorte funksjonærer, allerede en tent fyrstikk over krutt-tønne.

Omtrent samtidig har også en representativ gruppe prester og legfolk — faktisk en oppsiktsvekkende allianse mellom indremisjon og streng høykirkelighet! — sendt ut et manifest om kirkens sanne vesen, med i alt vesentlig den samme tendens: At den danske folkekirke, i sitt legfolk, sitt presteskap og episkopat, må manne seg opp til selvstendighet og avstand i forholdet til staten, hvis grundtvigiansk og sosialdemokratisk bestemte kirkepolitikk langsamt, men sikkert gjør den til et harm- og kraftløst «riksreligionsverk».

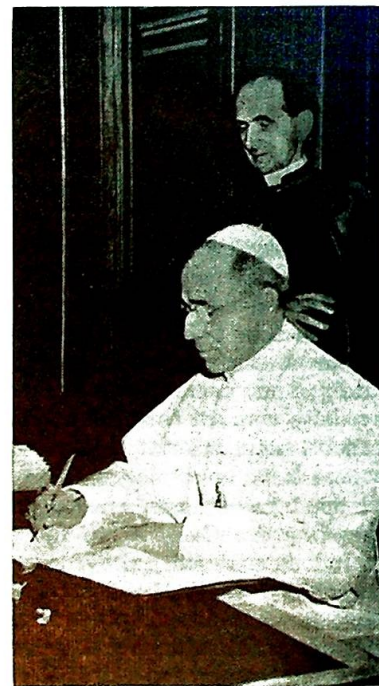
Begge deler er interessante, og har reist en uhyre omfattende og livlig debatt i vårt sørlige naboland. Den bør sammenholdes med opplysninger om hva som skjer hinsides Kjelen: Også i Sverige er «folkekirken» manøvrert inn i en situasjon der den ikke lenger, som samfunn og institusjon, kan gjøre sin tusen-årgamle egenart gjeldende overfor den administrasjon, de oppgaver, den selvforståelse og den utvikling som en godt og grundig sekularisert statsledelse påtvinger den. Det har i og for seg intet med «sosialisme» å gjøre — hverken i København eller i Stockholm, selv om de to kirkeministre for øyeblikket er overbeviste sosialdemokrater. Det dreier seg om den livsfarlige anakronisme ved å la sivile myndigheter — i et politisk klima som det 20. århundres! — overhodet få beholde forvaltningsrett og myndighet over vitale interesser i et mysterie-samfunn som den kristne kirke.

Folkekirken i Norge og Finnland er ikke så omklamret. I Norge fristes en til å tilføye: Ennå. Teoretisk sett er nemlig Den Norske Kirke den som, ved sin mangel på sentralorganer, er den mest hjelpeløst utleverte til sitt politisk valgte overhode, sin *summus episcopus*. I Finnland har kirken i det minste en langt friere forfatning.

En hører ofte hevdet, at en adskillelse mellom stat og kirke i Norge er «uaktuelt». Det er umiddelbart riktig, men kan hurtig forandre seg. Mon ikke våre lutherske medkristne gjør klokt i både å følge de ovenfor nevnte symptomer med våken kritikk og i å forberede konstruktive alternativer til de danske og svenske tilstander? På Evangeliets vegne.

PARTISK OG PARTIELT

■ En annen debatt, som norske katolikker har grunn til å analysere nærmere, er den som har pågått omkring Rolf Hochhuths «Stedfortrederen». Den er nemlig lærerik. Knapt når det gjelder Pius XII og hans rolle under krigen. Men avgjort når det gjelder det polemisk opphetede klima pave-institusjonen de siste fem sekler har befunnet seg i, og fremdeles er omgitt av. At mer enkle og ukritiske naturer kan oppfatte dette dramaet som en «kilde», er begripelig. Det lærerike ligger i at også mer reflekterte naturer — ja, åndsarbeidere — åpenbart ikke føler seg kompromittert ved å bruke denne og andre pamfletter som utgangspunkt for pave-hets av godt, gammelt fabrikat. Den relativt avspente, og tildels sympatiske holdning som de to siste paver har skapt omkring sitt embede også i vide ikke-katolske kretser — ja i hele kulturmiljøer hvor paven i generasjoner har vært innarbeidet som et skremmebilde fra barneskolen av — måtte nødvendigvis få sine tilbakeslag. Den kunne umulig hue alle. Det merkelige er at enkelte ellers kresne mennesker virkelig har trodd seg i godt selskap med en litterat av Rolf Hochhuths legning og metoder, navn vi ellers forbinder med strengere krav til blanke våpen og *fair play*.

Pius XII og Montini —
under siste krig.

Meget av dette synes skrevet ut fra overbevisningen om at katolikker anser en pave som sådan for hevet over kritikk — hvilket er mildt sagt merkelig hos ellers beleste menn. Hva man ofte stikker oss katolikker i skoene av tanker om hva «Kristi stedfortreder» egentlig innebærer, kjenner vi jo heller ikke igjen som vårt eget tankegods. Det belyser egentlig ikke annet enn enkelte artikkelforfatteres uvilje mot den katolske kirke som institusjon — og noen av de konstruerte motiver som altså begrunner den.

Hva man ellers ville mene om Hochhuth; som utgangspunkt for historisk tankegang virker han direkte diskvalifiserende, allerede ut fra elementære krav til kildekritikk og objektivitet. Hva både han, og hans brogede følge setter seg fullstendig ut over, det er at det avgjørende kildemateriale i denne sak jo ikke er kjent: Pius XII har aldri vært hørt; den anklagede har aldri fått ordet til selv å forklare sine handlinger og motiver. Det krever ikke overvettes fantasi å se en både mulig og etisk forsvarlig konsekvens i hans fremgangsmåte (derimot ingen «ufeilbarlighet!»). Personlig ville vi ønske at Vatikanet, i strid med sine hevdvunne og vanligvis sikkert riktige prinsipper, åpnet dette dramatiske kapittel av sine arkiver før tiden, og fremla resultatet i en offisiell hvitebok, så fakta og dokumenter kunne imøtegå propagandaen. Vi vet ikke om så skjer, og vi kan forestille oss fullt legitime grunner for at så ikke skjer. Men det ville sakliggjøre en forgiftet og meget usaklig diskusjon.

Det er nemlig klart ukritisk, så lenge hele denne vesentlige halvdel av dossieret «Stedfortrederen» slett ikke foreligger, å rope i høyeste stemmeleie om at Pius XII svek sin kristen- og embetsplikt. Hva flere av disse kritikere frimodig refererer som kjennsgjerninger er mildt sagt omstridt og kontroversielt materiale, anvendt med en ensidighet som forbauser, fra vanligvis mer nyanserte personer.

Historiekrivningen hører som kjent ikke nettopp til de eksakte vitenskaper, allerminst når den beskjeftiger seg med et oss så nærliggende, tragisk og følelses-belastet stoff som dette. Hva der hittil har foreligget av stoff, er nødvendigvis partisk (dvs. ikke uholdet) eller partielt (dvs. ikke komplett). Begge deler innbyr en rettferdig betrakter til det u-kategoriske forbehold og de nødvendige nyanser i vurderingen. Eugenio Pacelli har også krav på det. Ikke fordi han var pave. Men som ethvert anklaget menneske som ennå faktisk ikke er blitt hørt.

«DE» OG «HAN»

■ Og mens vi befinner oss i samtidshistorien: Om den nu falne og utskjelte «storhet» redaktør Alexei Adsjubei, Krustsjovs svigersønn, finner vi en merkelig anførsel i det vanligvis ufeilbarlig informerte års-supplement til «Encyclopedia Britannica». Som mange nok husker, besøkte Adsjubei og hans hustru, den russiske diktatorens datter Rada, pave Johannes i Vatikanet i mars 1963, kort før hans død. (De besøkte også Oslo i år, hvor Adsjubei i private samtaler uttalte seg konsekvent nedsettende om Vestens kjente menn — med et markert unntak for pave Johannes.)

Bruddstykker av samtalen i Vatikanet er nå referert, angivelig av pave Johannes' privatsekretær, pater Loris Capovilla, som var tilstede. De viser at paven ikke møtte en av kommunismens hardkokte sjefs-ideologer med skarpskodde argumenter og forhandlinger, men med den aller enkleste menneskelighet. Ja — med ord som kan synes naive, der og da, om ikke personligheten ga dem en varme sterkere enn noen argumenter.

Til fru Adsjubei sa Johannes, med et hipp til Vatikanets protokollryttere og funksjonærer: «Jeg vet godt at de har pålagt meg å gi ikke-katolske dronninger og prinsesser andre slags gaver — bøker og frimerker og medaljer. Men jeg vil nå gi Dem denne rosenkransen allikevel, Madame, fordi den minner meg om en bønn min mor pleide å be når hun forberedte fami-

I flere latinske land viker prestekjoler for dress og rundsnipp i våre dager. I andre (som vårt eget) begynner også protestantiske prester å bruke samme utstyr. «The New Yorker» kommenterer:

«— Legg merke til hvordan de skrå skuldrene gir Dem et preg av inderlig fromhet . . .»

VISDOMSORD AV DR. MAX TAU

«Det er lettere å mobilisere de onde krefter enn de gode. Og likevel — det har aldri vært en tid da enkeltmennesket har så stor betydning som nettopp i dag. Det ene mennesket som i dag kan si sannheten i det rette øyeblikket — det mennesket vil bli hørt!

Og vi har slike mennesker i dag — alle land har f. eks. sine flyktninger, de som har sett døden i øynene og oppdaget hvor kort livet er. Derfor har de også undren over livet. Disse menneskene må vi mobilisere. Vi trenger ikke helter, men mennesker vi kan se opp til, som har kjempet seg frem og lidd sine nederlag, men tatt disse nederlag opp i seg. Skeptikerne, hva skal vi med dem? Hva har skeptikeren utrettet i livet? De kan kontrollere feilene, men de er ingen drivkraft. En drivkraft er bare den som søker det menneskelige, den som får realisert sitt liv for andre.»

(Av et intervju i «Verdens Gang».)

liens høyst spartanske måltid i min barndom. Madame, jeg vet allerede hva Deres barn heter, for det har de også fortalt meg. Men jeg skulle gjerne høre Dem selv si navnene, for når en mor sier sine barns navn, får de en særlig klang.»

Til redaktør Adsjubei sa Johannes blant annet: «De er journalist, følgelig(!) kjenner De sikkert Bibelen, og vet at Herren brukte seks dager på å skape verden. Det var ikke «dager» slik som vi kjenner dem, men verdige tidsavsnitt. Vi befinner oss nå på «den første dag» — den som het «Det bli lys!» Lyset er i mine øyne — og i Deres. Hvis Herren vil, kan han la oss se den vei vi skal følge. Men vi trenger tid. Nå kan vi bare håpe og be.»

Hva kan en marxistisk teoretiker og maktpolitiker ha tenkt ved så uvante ord? I Oslo sa han i hvert fall med vekt: «Den avdøde pave var en meget stor personlighet». Så kan man fritt spekulere . . . !

Frater Candidus.

«Fred er ei det beste, men at man noe vil,» sa Bjørnson. Vatikankonsilet og dets vedtak bringer unektelig adskillig «ufred» inn i den katolske mentalitet, og ikke alle trives ved det. Men fred kan være gravens eller isolasjonens fred — en kald og stivnet usforstyrrelighet.

Her er en legmannsrøst om hva det innebærer å være katolsk kristen i vår tid, og medoppleve positivt en vekst-krise i Kirkens liv. Den danske forlagsbokhandler *Sven Damsholt* har skrevet disse betraktninger om «tros-uro i en kon-siltid», og har tillatt oss også å gi dem en norsk leserkrets. Det synes vi de er verd.

Når bonden om foråret slipper kvæget ud, giver det sig til at galoppere; det kan ske at hegnstråde sprænges og tøjr rives op af de kåde dyr, som af glæde over friheden løber ind hvor de ikke skulle være. Men sådan er naturen. Når en ting har haft for lille rum og har været lukket for meget inde, så kommer eksplosionen. — Det er lige som med krudtet: jo mindre kammer og jo større modstand — des større knald og des stærkere gennemtrængelsessevne.

Det kan ikke undgås at der i den kommende tid i vort kirkelige liv vil være adskillige, der gør rebet længere og sætter grænserne for det tilladelige længere ud end det var tænkt. Der er mange spørgsmål der har været så længe afskåret fra diskussion, at det må sige knald, når der åbnes for dem. Heri er der intet farligt. Jo, tidspunktet måske. Ikke at der åbnes for diskussion, men at der åbnes for sent. Og skulle en eller anden integrist, der med skræk observerer at »alting flyder«, give sig til at ønske at der ikke var blevet åbnet, så bør han betænke, at en kristendom, der ikke gærer, der ikke sprænger sin skal, den er som de små pæne nødder man finder under hasselbuskene i marts — de er upåklagelige i formen, men de er for lette. Og når man ser efter, er der ikke kærne men støv indeni. Se det er farligt. Det gør ikke noget det flyder, bare det flyder i den rigtige retning.

Det kan dog ske, at katolikker rystes, når de ser hvor meget der forandres i kirken. Et ældre menneske, der gennem et langt liv har døjet træthed og hovedpine ved at skulle gå fastende til kommunion i en kirke, der lå langt væk, ser med undren på, at man nu kan indtage kaffen og morgenkrydderen kun een time før messen. Og når sakramentet rækkes med danske ord, og hostien er tyk som knækkebrød, så man må tygge den — hvad der visse steder før i tiden omhyggelig blev indprentet som synd — så kan én og anden fristes til at spørge sig: er det virkelig Kristi legeme?

Man tænker sig, hva folk vil sige, hvis det bliver tilladt præster at være gifte: er det så mon rigtige præster? Eller som en student skal have sagt iflg. en diskussion i Katolsk Ugeblad om liturgien på modersmålet: «Hvis latinen tages bort fra messen, hvad er der så tilbage?» Kardinal Ottaviani skal have udtalt, at han håbede at dø i en kirke, der endnu var katolsk.

At sådanne tanker kan opstå er som sagt ikke kærne-skyld, hvis natur det er at vokse, men en fremherskende mening i kirkelivet, der foretrækker støv fremfor en revne i skallen som følge af frugtbar vækst. En mening der

JULEHEFTET

«Kimer I Klokker»

ER UTKOMMET

INNHOLD

JUL — IGÅR — IDAG
Av IMS

GUD ER BLITT MENNESKE
Av J. M.

FÆRØYANE, EVENTYRLANDET I ATLANTERHAVET
Av Alf Høgh.

SAN COLOMBANO
Av Sølvi Maria De Monti-Harlem.

PAVE PAUL VI I BETLEHEM
Av Red.

DE FØRSTE JESUITTER I AMERIKA
Av Julie Marie Sopp-Colbjørnsen.

FERIEN — ÅRETS KOSTBARE PERLE
Av Jacob Blaauw.

DEN FØRSTE JULENATT
Av James Keller.

DEN SANNE STORHET
Fra Kristi Etterfølgelse.

GUDS KJÆRLIGHET
Av Mester Eckhard.

Omslagsbildet av Filippo Lippi.

Trykt på kunsttrykkpapir. Pris kr. 4,—

ST. OLAV FORLAG, AKERSVEIEN 5, OSLO

EN KONSILTID

HAN HAR PÅ HJERTET

gjorde former og vedtægter til selve religionen i stedet for noget der kunne beskytte og indeholde kernen, så længe det tiltrængtes, og som måtte erstattes med nyt, når vækst og vilkår fordrede det. Vi må se i øjnene, at i de kommende år vil for mange katolikker tilhørsforholdet til deres kirke rokkes, fordi de havde disse former og vedtægter til grundlag for deres tro og ikke det liv de indeholdt.

Det er imidlertid næppe integristen, der vil falde fra. Hans indstilling er således, at lige meget hvad der siges fra højeste sted — om det så var det modsatte af, hvad der blev sagt i går — vil han falde til at føje (omend med en indre forvisning om, at kirken var mere katolsk før i tiden end nu). Hans tro er knyttet så stærkt til den ydre apparatur, at det indre ikke kan forurolige ham til bunds. Det er kun den, der kan tænke, der kommer i fare. Koncilbeslutninger, som fraviger, hvad der hidtil har været hævdet som værende »kirkens lære« og altså guddommelig åbenbaret sandhed, vil naturligvis få dem til at spekulere over, hvorledes begge dele kan være sandhed. Enten må det tidligere eller også det nuværende være forkert. Og eftersom koncilet med biskopen af Rom er kirkens højeste autoritet, må det være de tidligere bestemmelser, der har været forkerte. Sådan kan det se ud.

Nu har det kirkelige embede blandt andet to funktioner: at vogte den åbenbarede sandhed og at lede og opdrage de troende til at leve efter den. De er begge forordnede af Jesus selv og altså af guddommeligt mandat, men det for de troende forpligtende ligger på to forskellige steder. For det førstes vedkommende er vi forpligtede på *indholdet* af den guddommelige åbenbaring, der ganske vist er afsluttet, men hvis indhold kommer til syne i dogmernes formulering alt som tiden skrider frem. For det andets vedkommende ligger det forpligtende i *lydigheden* mod hyrdeembedets forordninger. Selv om disse forordninger kan være forkerte i sig selv — for eks. bero på en fejlurdering af situationen — skal de, hvis de da ikke lige-

SCT. ANNÆ REJSER 1965

PALÆSTINA:

Påskan — 5.—20. april — 16 dages flyverejse til Israel (Tiberias) — Jordan (Jerusalem). — Hele den stille uge tilbringes i Jerusalem. — Damaskus — Baalbeck — Beiruth.
Rejseledere: Pater Tage Langsted og Annie Rastrup.
Pris: Danske kr. 2 565.—. Incl. udflugter.

ITALIEN:

23. juni—10. juli — 18 dages togrejse til Rom — Sorrento — (besøg på Monte Cassino, Capri, Amalfi) — Firenze.
Rejseledere: Pater Leo Drzal og Annie Rastrup.
Pris: Danske kr. 1 135.— incl. sovevogn og udflugter.

LOURDES:

3.—10. august — 8 dages flyverejse til Lourdes. Rejsen er beregnet for raske.
Rejseledere: Pater Jacob Adams og Annie Rastrup.
Pris: Danske kr. 850.—.

Program og alle oplysninger fås hos Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, København S. Telefon Sundby 86.

FOLKWAYS

det verdenskjente amerikanske grammofonselskapet er nå representert i Norge ved

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1.

Tlf. 42 31 70.

Plater med autentisk folkemusikk, jødiske, muhammedanske, buddhistiske o.a. religiøse seremonier.
Illustrerte brosjyrer med de fleste platene.
Kom og hør og se! Be om lister!

frem strider mod samvittigheden, efterkommes for Kristi forordnings skyld og for sammenholdet i kirken. I en familie skal børnene jo også rette sig efter forældrenes formaninger, selv om disse undtagelsesvis kan være forkerte, ellers ender alt i kaos. Men det er vigtigt at gøre sig forskellen klar: i det første tilfælde er de troende forpligtet til at holde for sandt hvad kirken vogter som åbenbaret sandhed — i det andet tilfælde er de forpligtet til at lyde forordninger og formaninger uden derfor nødvendigvis at anse dem for guddommelig åbenbaret sandhed.

Det er klart, at det alle dage har været en fristelse i katolsk opdragergerning at låne autoriteten fra åbenbaringsens indhold og trække den som en flig hen over de kirkelige forordningers indhold, så også de fremtrådte som »kirkens lære«. Derved skaffede man ro om sagen og disciplin i rækkerne. Mange ivrige troende har i from imødekommenhed været parate til at tage alt for Guds røst, som udgik fra det kirkelige embede. Men den letteste vej er ikke altid den bedste, og overdrivelser bliver ikke til sandhed fordi de udspringer af et fromt sind. Regningen forfalder en dag til betaling, og terminen er just sådanne tider, hvor der skal ændres i forordningerne og rettes i formuleringerne, så de gøres tidssvarende — med andre ord når hele laget af betingede sandheder skal bringes i overensstemmelse med de ubetingede, de skal dække. Så kan der gå panik i mennesker, der er opdraget til at tro, at alt hvad der har været doceret har været ubetinget sandhed. De fristes nu pludselig til at drage alt i tvivl — også den urokkelige åbenbaring — og så ser man den uheldige følge af at ville være mere katolsk end paven, som man siger. Mennesker for eks., hvis begreb om pavens ufejlbarhed har haft slagside, så de tillagde enhver pavelig udtalelse forpligtende karakter af åbenbaret sandhed, vil, når de ser en anden formulering hos paven end den hans forgænger benyttede, svinge over til at benægte, at paven overhodet har nogen autoritet. Det er overdrivelsens pris.

Sven Damsholt.

UTMERKELSER

Generalvikar, Mgr. Gustav Gorissen er utnevnt til pavelig husprelat.
Herr Olav Endresen i St. Pauls menighet, Bergen er på menighetens oppfordring blitt tildelt utmerkelsen *Pro Ecclesia et Pontifice* for 40 års fortjenstfull innsats for Kirken.

En liten flokk eskimoer

Bare en liten flokk eskimoer? Vel, er det noen av oss som reiser i dagevis over isen med hundespenn for å komme i kirke julenatten? Ikke så mange antagelig. Det er gjerne omvendt, med en halv times vei våger vi ikke ta sjansen på å knipe en drosje. Er det mange av oss som foran hver julehelg selv bokstavelig talt må skjære ut en kirke av sneen? Nepppe.

Nå, kanskje vi i vår travelhet og overflod og varme igrunnen kan lære noen enkle ting av denne lille flokken av katolikker.

I de siste iskalde og mørke dagene før jul samles omkring 40 eskimo-jegere og deres familier i Pelly Bay i Nord-Canada, et par hundre kilometer nord for ishavssirkelen, for å feire høytiden sammen. Deres jul er anderledes enn vår på mange måter, uten glitter og mas. I løpet av et par dager gjør de sine små forberedelser, og siden feirer de julen i det stjerneklare isødet som denne misjonsstasjonen ligger i.

Det er meget vanskelig å nå Pelly Bay sjøveien, store deler av året er havet rundt islagt. Alle varer må trekkes over land med sleder eller en sjelden gang bringes med fly. Det kommer få besøkende så langt nord, bare én hvit kvinne har noensinne vært innom stasjonen. Ellers bor det noen få medlemmer av det ridende politi på stedet, rødjakkene, og noen funksjonærer i Hudson Bay Company. Stedets prest er pater Franz Vandeveldt O.M.I., en 53 år gammel belgier som har levet i 25 år på denne utposten, en av de mest ensomme i verden.

PASTOR d'AUCHAMPS REJSER 1965

- 30 gruppe. Rom—Assisi 19/5—5/6, 18 dage d.kr. 1000.
- 31 » Ravenna—Rom—Assisi 28/6—19/7, d.kr. 1250.
- 32 » Rom—Assisi 5/9—22/9, 18 dage, d.kr. 1000.

Program E. Schwartz, Ø. Farimagsgade 18, Kbh. Ø.

Officiel dansk delttagelse i festlighederne i Hamburg 16/6—20/6 i anledning av 1100-året for St. Ansgars død. Program: C. Tradsborg, Hostrup Have 46, Kbh. V.

Det første eskimoene gjør når de skal forberede julen er å bygge fem igloover i en sirkel med en sjettede igloo i midten. I de fem skal de bo, spise, sove og være sammen med sine familier, den sjettede er kirken. Alle arbeidsføre menn deltar i arbeidet, noen hugger og sager blokkene ut av sneen, andre haler dem bort til de som bygger. Til slutt gjør mennene klart et alter for messen i sin nye kirke.

De få som har opplevet julenatten i disse omgivelser sammen med pater Vandeveldt og hans 40 sognefamilier glemmer det ikke så lett. I mange år etterpå vil de huske eskimoene i sine tykke klær, spente og alvorlige, den skjeggete presten i messehagl inne i ishytten, kanskje en eller to «rødjakkere» i sine fineste uniformer med skarlagens og gull, vissheten om at de var skilt fra andre mennesker med et hav av sne og is. De husker den lille eskimogutten med det skjeve, alvorlige blikket som ministrerte, øyeblikket da alle mottok kommunionen knelende på det hardtrampete hvite gulvet, gleden og alvoret.

Hos en liten flokk i Pelly Bay.

LITTERATUR

Theo Findahls dagbok

Theo Findahl, nå bosatt i Roma og under siste krig «Aftenposten»s korrespondent i Berlin, har utgitt sin intense dagbok fra Hitlers hovedstad. Den er en fengslende studie i et hederlig menneskes reaksjon på makt og løgn, og bringer noen allerede fjerne, forferdelige år ganske nær.

Theo Findahl: «Lange skygger. Dagbok fra krigens Berlin 1939—1945». Dreyer. Oslo 1964. 213 s.

Talløse mennesker opplevde rystende, spennende og fengslende ting under siste krig — krigslitteraturens omfang ble derefter. Her er imidlertid en helt original og meget engasjerende dagbok fra krigens Berlin — den eneste som oss bekjent har laget noe tilsvarende er den kjente amerikanske journalisten William Shirer («Berlin Diary»), men hans dagbok slutter omtrent der hvor Theo Findahls begynner. «Aftenposten»s Findahl har i mer enn en menneskealder vært utenlandsreporter — han kom som nordmann til å sitte krigen ut i selve Berlin — til siste bitte slutt. Han hører til journalistikkens «impresjonister» — disse spontane dagboksbladene formidler temperatur, stemninger, lynsnare inntrykk og umiddelbare reaksjoner, og med en bue over de fem krigsår som virker usvikelig ekte: Først «skyggekrigens» usikkerhet, så overmotet og skrytet etter Dunkerque og Paris, derefter tigerspranget mot øst, og så den lange, håpløse slitasje og utmattelse, inntil «Rikshovedstaden» var redusert til en flokk halvgale krigsforbrytere midt

i ruinene, innesperret i en underjordisk bunker. Findahl så det alt sammen, og den nervøst levende dagboken registrerer både netthinnens og sinnets reaksjoner på krigsgalskapen, propagandaen, fortvilelsen. Som et merkelig dommens overlys bringer Findahl også inn i all krigslarmen inntrykk fra en modig langtskuende predikant: Romano Guardini, under hvis prekestol han ofte hentet inspirasjon og tillit i denne heksegryten: Hitlers Berlin. Findahl er et følsomt og lydhørt vitne til et maktrikes vekst, triumf, nedgang og fall, enten han ferdes i Goebbels' propaganda-ministerium, i den internasjonale presseklubben eller i aristokratiets og folkets Berlin, og hans egne reaksjoner på hekседansen er sympatisk normale og menneskelige. Både som reportasje og som psykologisk dokument gjør denne boken levende igjen en tid og et miljø vi ikke bør glemme, fordi de

rommet noe som må forbli en engangserfaring i de menneskelige feilgreps blodige kronike.

H.R.M.

BRUK
«ST. OLAV»
SOM
JULEGAVE
IÅR!

„Gudsbevis“

«Guds eksistens bevist av fornuften og Den bibelske lære om Guds Treenighet», av pastor Dr. Teol. J. van der Burg. St. Olavs Forlag. Oslo 1964.

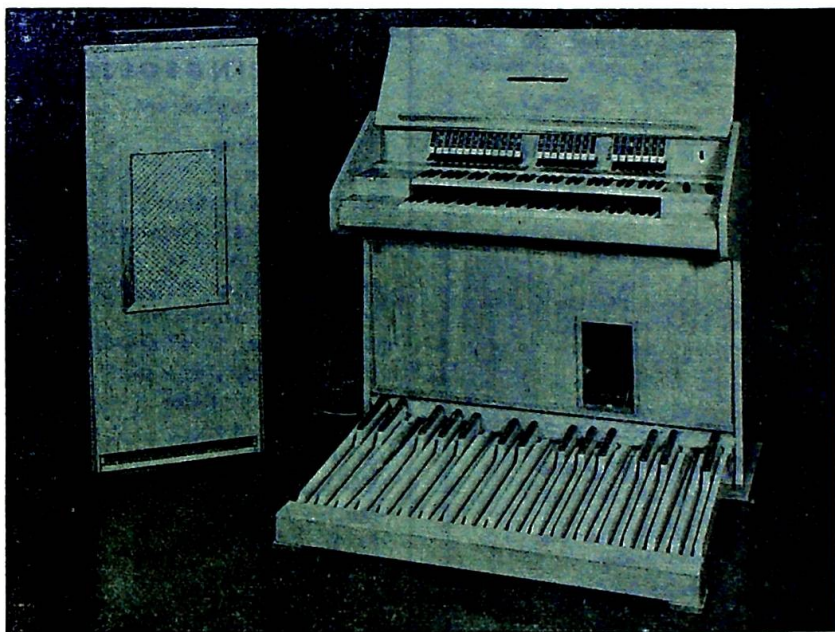
En del troende katolikker vil sikkert synes at denne lille brosjyren er en god hjelp for dem, selv om denne popularisering av et tidligere hyppig brukt apologetisk traktat, ikke på alle punkter er så leselig eller forståelig. Andre derimot vil stusse allerede ved selve tittelen og spørre om ikke forfatteren har grepet vel litt for høyt når han påstår at herved er «Guds eksistens bevist av fornuften». Ingen katolikk tviler på at det er sant det som Paulus sier i Romerbrevet og det som første Vatikankonsilet fastslår med en tekst som finnes hos Thomas Aquinas nemlig: ved å kjenne verden som skapt må det være mulig for den naturlige fornuft å kunne si at det eksisterer en Skaper. Hele den religiøse erfaring fra lenge før filosofiens tid har gitt Ham navnet Gud. Men hverken Thomas eller Vaticanum I går så langt som å hentyde i denne forbindelse til et konkret avgjørende «gudsbevis». De kjente *fem veier* hos Thomas (Pars I, q. 2) står i et teologisk trosspektiv. Det har han gjort klart i q. 1 og kommer enda tydeligere frem i q. 3 som følger like etter. Han vil derfor ikke gå lengre enn å si at med vår fornuft kan vi bevise at proposisjonen «Gud er til» er sann. Men fordi han er klar over at det ikke eksisterer noen som kan kalles filosofenes (den naturlige fornufts) Gud, men bare den levende Gud, Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, for hvem vesen og eksistens faller sammen, hevder han samtidig at vi ikke kan kjenne hverken Guds eksistens eller hans vesen (P. I. q. 3, a. 4).

Som forfatteren sier: «Den overnaturlige åpenbaring gjør ikke de naturlige gudsbeviser unyttige. De kan for mange mennesker være en hjelp til lettere å motta den overnaturlige åpenbaring» (6). Dette gjelder igrunnen også det som forfatteren sier i kapitlet om Treenighetslæren og fornuften. Vi kan bare vanskelig fordøye naturens «hemmelighetsfulle treenighetsfenomener» (52) som forfatteren setter frem akkurat i denne forbindelse. Men avslutningen er så sann: «Det synes som om skaperen bak naturens slør har villet *vis* noe av sitt mysterium *for dem som har øye for det*». Hans brosjyre ville kanskje lettere ha nådd sitt mål, dersom

(Forts. n. side)

DEREUX

det pipeløse kirkeorgel med toner fra kjente franske barokk - orgler.

DEREUX kirkeorgel er levert av Steinway & Sons til mer enn 400 kirker i Europa.

DEREUX kirkeorgel er utstyrt med 2 manualer, hver med 60 taster (C-h3), 32 pedaler og 27 registre.

DEREUX kirkeorgel blir ikke ustemt og er uavhengig av temperatursvingninger og forandringer i luftens fuktighetsgrad.

Vi leverer DEREUX kirkeorgel i lys eik, komplett med 2 rumklang tonekabinett og benk, til pris kr. 41 200,—, fritt levert og montert. Dette er ca. 1/4 av prisen på et tilsvarende pipeorgel.

Det er umulig å beskrive den vakre tone — DEREUX kirkeorgel må høres. Vi prøvemontører gjerne i Deres kirke, eller byr Dem velkommen til demonstrasjon hos oss.

gå til

GRØNDAHL

ØVRE SLOTTSGATE 10 - OSLO - TLF. 20 33 15

En av bokens mange gode illustrasjoner. Så Josef slik ut, som stormann i Egypt?

Talende bilder

Werner Keller: Bilder som taler. Bibelens beretninger i kunstens og vitenskapens lys. — 350 sider. Dreyer Oslo 1964.

Vi lever i bildenes tidsalder, og oppdras til å hente vel så meget ut av illustrasjoner som av ord — dessverre. For ordet er uerstattelig. Til gjengjeld kan bildet levendegjøre ordet. Det er det som skjer i denne boken, som er et prektig bildebilag til selve Guds Ord, til Bøkenes bok. *Werner Keller* overbeviste oss ikke helt med sin suksess «Men Bibelen hadde rett» for noen år siden — enkelte «påvisninger» var for ukritiske og håndfaste. «Bilder som taler» er derimot en ublandet gledelig opplevelse: Fra våre besteforeldres «bildebibler», hvor både den historiske nøyaktighet og smaken ofte var ytterst skral, har en beveget seg over de illustrerte familiebibler hvor verdenskunstens mesterverker ganske visst skaper en vakker bok, men i farlig grad skaper en estetisk og legendarisk luft omkring bibeltekstens realisme. Fremtidens bildebibler vil måtte få nettopp det illustrasjonsmateriale som Keller her fremlegger

forfatteren hadde fulgt det som faktisk ligger i det gamle adagium: Troen som søker rasjonell forståelse (Fides quaerens intellectum) og hadde *vist veien for fornuften* m. h. t. både Guds eksistens og den bibelske lære om Guds Treenighet.

W. H.

OGSÅ MOTTATT:

Barokkdikt i norsk gjendiktning ved *Kristen Gundelach*. Dreyers Kulturbibliotek nr. 16. 103 s. Dreyer. Oslo 1964.

Ikke glem

at vi har åpen dør til kl. 18 disse dagene før jull!

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo
Tlf. 42 31 70

Det er sant

at et gaveabonnement på ST. OLAV er en god julegave!

Innl. kr. 20.—, utl. 24.— pr. år.

Postgiro 153 21, bankgiro 3965/13.

Gavekortet sendes sammen med nr. 24 for i år.

ST. OLAV's eksp., Akersv. 5, Oslo 1
Tlf. 42 31 70

ST. SUNNIVA SKOLE

Katolske barn som skal begynne på skolen august 1965 må innmeldes snart, helst i tiden 12—14.

Dåpsattest bør forevises.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag
unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hammerfest
St. Franciskusøstrenes Møderhus		
Øyenklinikken	}	Hønefoss
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Lillestrøm
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Tromsø
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Trondheim
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke, Bispegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

i en egen bok: Gode gjengivelser av bilder, kunstverk, arkeologiske funn fra de bibelske begivenheters faktiske samtid. Keller har, stort sett med ypperlig virkning, kombinert sitt fine bilde-utvalg med bibelske tekster som derved blir storartet belyst. Fra Mosebøkene til Apostelgjerningene og Apostelbrevene blir Bibelens verden — mennesker, landskaper, hus og begivenheter lys levende for oss — ikke i en romantisk eller søtladen omdikning, men slik som det var, med hele Bibelens egen nøkterne virkelighetsnærhet. For første gang får Guds Ord her et illustrasjonsmateriale som harmonerer med teksten, ved uavlatelig å minne leseren om at kristendommens hellige bok er både åpenbaring og historie, mysterium og synlig, faktisk begivenhet.

«Bilder som taler» er videre en usedvanlig vakker bok, i halvstort format. De fremragende reproduksjoner i sort-hvitt og farver er resultatet av et lykkelig trykkeri-samarbeide mellom det norske forlaget og den nederlandske produsent — et stykke kulturelt fellesmarked som gjør et praktverk tilgjengelig for en moderat pris. En selvskreven gavebok i år! H. R. M.

Godt om Shakespeare

J. E. Halliday: «Shakespeare. En billedbiografi.» — 150 s. Nomi forlag, Stavanger 1964.

Den talende illustrasjon er også tanken bak den utmerkede og lærerike bildebiografien som Nomi (Norsk Misjons-

Et gledelig tegn: Et kristelig forlag feirer Shakespeare-jubileet!

selskaps) Forlag har utgitt over William Shakespeare. Året som går ut markerte jo 400 årsdagen for hans fødsel, og i dette elegante bindet på 150 sider kommer dikteren oss nær, enda så gåtefull som mennesket og geniet bak verkene er og forblir. J. E. Halliday's engelske tekst, som forøvrig er sterkt bearbeidet og tilrettelagt for norske lesere av Amund Myhre, rommer et veld av opplysninger — en hel tidsalder, og dens samspill mellom diktning og verdenserobring. Elizabeth-tidens glade overmot er en av flere kilder til denne diktningens overmenneskelige anslag og dimensjoner, og kommer her godt frem. Halliday har et kjent navn som Shakespeare-forsker — Amund Myhre er vel mer klosset enn tilsiktet pretensios, når han i

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina ^{A/S}</p> <p>Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreljer</p> <p>FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG → 12 371</p>	
<p><i>Andr. Panne</i></p> <p>Kontormaskiner - Kontorutstyr</p> <p>Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>	 <p>Tlf. 1662 - 2062</p>	<p>Byens spesialforretning</p> <p>Olsson</p> <p>TAPÉT OG GULVBELEGG</p> <p>Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN</p> <p>Fiskeforretning</p> <p>Telefon 13 190</p>	<p>C. HANSSENS</p> <p>Trykkeri og Bokbinderi</p> <p>Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET</p> <p>Avd. Fredrikstad</p>
	<p>EDVARDSEN & NORHEIM A/S</p> <p>Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr</p> <p>Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>HELENE ANDRESEN</p> <p>KJØTT- OG PØLSEVARER</p> <p>Glemengt. 3, 4, 5. Tlf. 12 131 og 12 031</p>
<p>O. Henriksens Sønner</p> <p>Aut. Rørleggere og Rørhandel</p> <p>Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		
<p>KLEMET JOHANSEN</p> <p>Fredrikstad Begravelsesbyrå</p> <p>Farmannsgt. 10 - Tlf. 13 062</p> <p>1885 75 år 1960</p>		

forordet anfører at «hans synspunkter faller i mangt og meget sammen med undertegnedes»!

Halliday streifer teoriene om at Shakespeare vokste opp i et miljø med sterke katolske sympatier — ja at hans far John Shakespeare var blant dem som ble tvangsskattet fordi de holdt fast ved den gamle kirke i en tid da det kunne bli utlagt som høyforræderi, og medføre tortur og død. Lærde magistre har ment å kunne påvise spor av Shakespeares pro-katolske synsmåter rundt om i hans dramaer. Men det er pirk for studerkammeret, langt viktigere er det, at denne diktningen — den

største Vestens historie kjenner — er båret og gjennomtrengt av den kristne menneskeoppfatning og utenkelig utenfor en kultur hvis ideal har vært Evangeliet. Hvem har for eksempel visst og skildret bedre hva *skyld* egentlig er, enn William Shakespeare? Han har en så svak stilling i våre skoler, at det er en skam — menneskehetens felleseie som han er. Hallidays bildebiografi, og André Bjerkes, Hartvig Kirans og Inger Hagerups gode norske oversettelser av hans hovedverker er nøkler til en diktningens verden som er for dyrebar til at en skal vrake den, til fordel for litteraturens talløse døgnfluer. H.R.M.

OGSÅ MOTTATT:

F. J. Sheed: «Teologi for enhver». Pauluskredsens forlag. København 1964. 208 s.

BERGEN		BERGEN	
<p>Konfekt - Sjokolade - Drops</p> <p>ALLIANCE KONFEKTFORRETNING</p> <p>Tlf. 11 907 - Nygårdsgt. 1 Bergen</p>		<p>SIEMENS NORGE A/S</p> <p>Alt i elektrisk materiell, anlegg-, reparasjonsverksted</p>	
<p>T. Beyer</p> <p>BOOK-OG PAPIRHADEL AKSJESELSKAP</p> <p>Strangt. 4 - Telefon 15020 - Bergen</p>		<p>DIDR. MEHN - ANDERSEN</p> <p> LEGE- og SYKEREKVISITER Bergen</p>	<p>WILLY BJARNOLL</p> <p>Malermester</p> <p>Tlf. 75 573</p>
<p>DRIKK</p> <p>DOLLAR KAFFE</p>		<p>FLYGEL - PIANO ORGELFABRIKK</p> <p><i>Jacob Knudsen</i></p> <p>BERGEN</p>	
<p>FORSIKRINGS- og VIESELSKAPET</p> <p>VESTA</p> <p>STIFTET 1880</p> <p>SAMMENSLUTTET MED</p> <p>ÆOLUS OG <i>Bergens Brand</i></p>		<p></p> <p><i>Bergenmeieriet</i></p>	
<p>D·A</p> <p>KVALITET</p> <p>Alt i kontormøbler og ståløruststyr</p>		<p>JACOB L. BERSTAD</p> <p>Kontorutstyr</p> <p>Bergen - Oslo</p>	
<p>DEN ERFAARNE LEVERANDØR</p> <p>PROTECTOR</p> <p>A/S</p> <p>STEMPEL - SKILT - & ETIKETT-FABRIKK</p> <p>BERGEN</p>		<p>DIDR. ANDERSEN & SØN A/S</p> <p>Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090</p>	
<p>STEMPLER av enhver art</p> <p>SKILT for ethvert behov</p>		<p>MØHLENPRIS BAKERI</p> <p>S. Aakre</p> <p>Tlf. 11 616</p>	
<p>SPEIL OG FOTORAMMER</p> <p>i godt utvalg</p> <p><i>T. Kjølstrup Olsen</i></p> <p>midt i Marken</p>		<p><i>Hvitere og skånsommere vask med</i></p> <p>« REFORM »</p> <p>BERGENS SÅPEFABRIKK A/S</p>	

- og om Abbé Pierre

Boris Simon: «De hjemløses venn — Abbé Pierre.» 242 s.
NOMI Forlag. Oslo 1964.

V i anmeldte Simons bok om Abbé Pierre da den danske, forkortede utgave ved Grete Lauritzen utkom (St. Olav nr. 24 i fjor). Odd Kvaal Pedersens greie norske oversettelse bygger på den, og forlaget har også tatt med de utmerkede illustrasjoner fra den merkelige og usentimentale menneskevennens slit for de aller fattigste. Det er gledelig at denne inspirerende boken og dens enkle budskap nå også ligger på

norske bokhandlers diskur — ikke minst ved tanken på noe av det andre som ligger der!

I et lite forord forteller Abbé Pierre selv at han fikk et brev fra et 10 års gammelt barn, som skrev: «Vi er så ulykkelige uten hjem... Jeg trodde at alle mennesker var onde. Nå tror jeg at jeg tok feil. Kanskje det er flere gode enn onde mennesker. Jeg kjente dem bare ikke...»

Og Abbé Pierre føyer til: «Måtte din bok fremskynde den dag da ikke et eneste barn på hele jorden må føle seg fristet til å tro på menneskenes ondskap.»

Det er noe alle kan forstå. Anbefales!

H.R.M.

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.
Katolsk opplysnings-
og lesesentrum.
Åpent hverdager
kl. 10.30—14.30,
17—20.
Lørdag kl. 10—12.30

**Gode
Bergens-
firmaer**

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGÅRDEN - BERGEN

URMAKER ANTON M. OLSEN
Olav Kyrrsgate 1 - Tlf. 13035

A/S BJØRN
Tøsse **MØLLE**

L. ANDERSEN A/S - BERGEN

Velassortert engrosforretning i frukt, grønnsaker og poteter.
Import av tørket og hermetisk frukt samt erter av beste kvalitet.

NYGÅRDSGT. 4

Gjertsen
i Småstrandgaten

BOKHANDEL BERGEN

Når det gjelder
STRØMPER

MANUFATURVARER - SENGEUTSTYR

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

**Peter M.
KOLDERUP**

Strandgaten 60

Glass - Porselen - Stentøy

Hos oss finner De alt i
Undertøy - Sengeutstyr

FABRIKUTSALGET A/S

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

Joh. Weydahl A/s

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgate 3b, Oslo
Telefon 33 18 34 - 33 32 37

Hva koster en ulykkesforsikring?
Spør oss, vi hjelper Dem med
alle opplysninger

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgf. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

WISBECH
ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

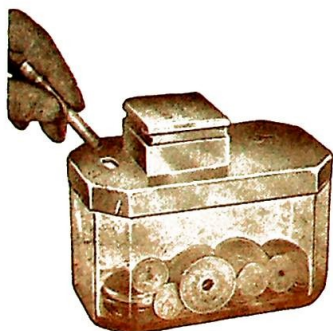
MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 14 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

SØREN HANSEN
Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE